

Rezumat de presă

”Barometrul opiniei publice – noiembrie 2018”

Fundația Soros-Moldova pledează pentru reflectarea corectă și transparentă a vieții social-politice și economice și asigurarea accesului la informație pentru societatea civilă. În acest scop, începând cu anul 1998, a fost lansat programul de cercetare a opiniei publice – ”Barometrul opiniei publice din Moldova”.

Primele două sondaje au fost efectuate pe parcursul anului 1998. Următoarele au fost organizate de Institutul de Politici Publice, cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova, în august, 2000, iar ulterior - în primăvara și toamna fiecărui an, în perioada 2001-2018.

Tematica cercetărilor efectuate a inclus: opțiuni politice, popularitatea și notorietatea principalelor partide și personalități politice, nivelul de viață și calitatea vieții, politica economică și socială a Guvernului, alte teme de interes major.

Institutul de Politici Publice, având în vedere impactul și importanța cercetărilor din cadrul Barometrului opiniei publice, a organizat în noiembrie 2018, cu sprijinul financiar al Fundației Soros, un nou sondaj de opinie. Studiul a fost realizat de Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”.

Sondajul a fost efectuat în perioada 9-23 Noiembrie, pe un eșantion de 1115 de persoane din 82 de localități, reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova (cu excepția regiunii transnistrene), eroarea maximă fiind de ±3%.

Rezultatele principale

Economie – aspecte generale

- Cea mai mare parte a populației este de părere că **direcția în care merg lucrurile în Republica Moldova** este una greșită (72,7%). Ponderea persoanelor care au o asemenea părere a crescut cu aproximativ 2 pp față de cercetarea efectuată în primăvara anului 2018.

- Opinia cu privire la **direcția în care merg lucrurile în lume** este mai bună. Astfel, ponderea populației care consideră că direcția este greșită este de 58,0%, în timp ce 24,6% o văd ca una bună. Merită menționat faptul că ponderea populației căreia i-a fost complicat să se pronunțe este cu 7,5 pp mai mare decât în cazul întrebării precedente. În comparație cu cercetarea din primăvara anului 2018, cota celor care au considerat această direcție ca fiind una greșită nu există diferențe.

- Populația rămâne preponderent nesatisfăcută de ceea ce face conducerea țării în mai multe domenii. Aspectele care trezesc cea mai mare insatisfacție din partea populației sunt: **salariile** (55,4% nu sunt deloc mulțumiți și 31,8% sunt nu prea mulțumiți), **combaterea corupției** (respectiv, 54,1% și 31,2%), **nivelul de trai** (46,4% și 38,6%), **pensiile** (61,9% și 24,8%) și **starea locurilor de muncă** (46,4% și 35,4%). O părere mai bună s-a înregistrat în cazul domeniilor, precum învățământul, cultura și asistența medicală, (în cazul acestor domenii 20% și mai mult au spus că sunt suficient de mulțumiți și foarte mulțumiți de starea de lucruri, cu toate că, totuși, majoritatea respondenților au avut o părere negativă despre starea de lucruri în aceste domenii).

- Peste jumătate dintre respondenți nu sunt mulțumiți de **situația economică** actuală din Republica Moldova – 61% au menționat că nu sunt mulțumiți de aceasta, ceea ce este cu 2 p.p. mai puțin decât în cadrul studiului precedent. Iar 29% au indicat că sunt nici mulțumiți, nici nemulțumiți.

- Populația privește **viitorul** cu un oarecare optimism și despre trecut, de asemenea, au o părere bună. Astfel, **în comparație cu situația de acum un an**, circa 1/3 dintre respondenți au fost de părere că situația a devenit puțin mai rea (19,8%) sau cu mult mai rea (9,6%), în timp ce 19,9% au susținut ideea că situația a devenit puțin mai bună și doar 0,5% din respondenți consideră că au avut loc schimbări semnificative spre bine. Cumulativ, ponderea persoanelor care sunt de opinia că situația s-a înrăutățit a crescut cu circa 7 p.p față de studiul precedent. Vorbind de speranțele oamenilor, se poate observa că 0,5% consideră că peste un an situația economică a țării va fi cu mult mai bună, încă 16,9% susțin că vor avea loc cel puțin mici schimbări spre bine, 38,5% nu cred că ceva se va schimba, 26,5% consideră că vor avea loc schimbări spre rău. Cumulativ, ponderea persoanelor care sunt de opinia că situația se va înrăutăți a crescut cu 8 p.p față de studiul precedent.

- Populația crede că **combaterea corupției** ar putea îmbunătăți situația social-economică din țară 57,7% care susțin această idee, dintre aceștia 24,4% sunt de părere că anume aceasta merită să se facă în primul rând, **schimbarea conducerii țării** este un alt aspect important – (54,1%), dintre aceștia 29,2% sunt de părere că anume aceasta merită să se facă în primul rând, după care urmează dezvoltarea industriilor (28,6%), combaterea criminalității din țară (19,7%), sprijinirea micului

întreprinzător în sectorul agrar (17,2%), atragerea mai multor investiții străine (16,7%), îmbunătățirea mecanismului de funcționare a legilor (13,4%) și asigurarea protecției proprietății cetățenilor (13,3%).

Calitatea vieții – problemele sociale

- **Îngrijorare de bază** a populației este prețurile (52,3%), viitorul copiilor (52,2%), sărăcia este un motiv de îngrijorare pentru 39,9% dintre respondenți, șomajul (33,6%), iar corupția – 31,3%.
- În general, populația nu este mulțumită de **felul în care trăiește** – 35,6% au indicat că nu sunt nici mulțumiți, nici nemulțumiți, încă 43,9% nu sunt mulțumiți și doar 20,1% au menționat că sunt mulțumiți (comparativ cu cercetarea precedentă nu s-au înregistrat diferențe).
- Aspectele care trezesc cea mai mare nemulțumire din partea populației sunt **viața politică din țară** (51,6% a indicat că nu sunt deloc mulțumiți și încă 33,2% - că sunt nu prea mulțumiți), **cantitatea banilor** (ponderea cumulată a celor nemulțumiți constituie 82,2%). **Asistența medicală** de care dispun îi frustrează pe 66,2%. Comparativ cu cercetarea precedentă ponderea respondenților care au menționat că erau destul de mulțumiți și foarte mulțumiți față de Educația copiilor, Transport, Locuință și Serviciu era mai mare cu 8, 9, 10 și respectiv 14 p.p. decât datele din studiul actual. Aspectele care au fost apreciate mai pozitiv decât restul sunt: **locuință** (63% au fost mulțumiți), **transport** (54%), **serviciul** (45%) și educați (42%).
- În cazul aprecierii **propriei vieți**, se observă o tendință similară cazului când respondenții au fost rugați să aprecieze așteptările față de viața economică a țării. Astfel, ei au încredere că viața lor se va schimba spre bine peste un an (22,5%), în timp ce viața în prezent este aproximativ la fel ca și cea de acum un an pentru 53,3%, pentru alți 27,7% ea este mai proastă și mult mai proastă, iar pentru 18% - ea a devenit mai bună (comparativ cu cercetarea precedentă nu s-au înregistrat diferențe).
- 30,8% au indicat că **banii** nu le ajung nici pentru strictul necesar, încă 42,2% au menționat că le ajunge doar pentru strictul necesar. 18,7% au afirmat că le ajunge pentru un trai decent, dar nu își pot permite procurarea unor bunuri mai scumpe. 3,5% din respondenți au menționat că reușesc să cumpere și unele bunuri mai scumpe, dar cu restrângeri în alte domenii.
- Banii de care dispun, cetățenii îi utilizează pentru consum. Astfel, 70% au indicat că nu au **mijloace financiare pentru a le investi**, încă 9,9% au unele economii, dar le țin pentru zile negre, alte 7,1% nu au economii, deoarece deja le-au investit, 2% se tem de a investi economiile de care dispun, 1% au economii, însă nu știu unde să le investească și 1% au economii și intenționează să le investească.
- TV-ul rămâne **sursa principală de informare** – 64,3% privesc zilnic TV-ul și 70,7% au indicat că acesta este cea mai importantă sursă de informare pentru ei. Pe locul doi se află internetul care este utilizat zilnic de către 47,1% din populație și 40,7% l-au numit ca cea mai importantă sursă de informare. Radioul apare pe locul trei, fiind ascultat zilnic de către 22,5% și 18,9% dintre cei intervievați l-au numit ca cea mai importantă sursă de informare. Presa și cărțile rămân a fi alegerea minorității.
- Vorbind de **încrederea în sursele de informare**, se poate observa că TV-ul este și cea sursă care trezește cea mai mare încredere în rândul populației – 35,4% au afirmat astfel (3 pp mai puțini decât în studiul precedent). Internetul ocupă poziția doi, cu 19,8% (4 pp mai puțini decât în studiul precedent). Familia cu 4,5% s-a plasat pe locul trei, Prietenii și vecinii cu 4,1% pe locul patru, iar radioul cu doar 2,9% s-a plasat pe locul cinci.
- Populația are încredere mai mult în mass-media autohtonă circa 45,7% din respondenți, în mass-media rusească au încredere doar 42,5%, mass-media din UE 34,4% și nu în ultimul rând în mass-media din România 28,3%.
- 35,7% dintre respondenți **se simt liberi de a spune ceea ce cred despre conducerea țării** (10 pp mai puțini decât în studiul precedent), în timp ce ponderea celor care se simt **liberi de a ieși în stradă** și de a protesta față de deciziile luate de către conducerea țării este mai mică și constituie 31,3%, (8 pp mai puțini decât în studiul precedent).

Politica

- **Se interesează de politică** 19,1% din populație, încă 26,9% au indicat că aceasta îi interesează nici mult, nici puțin.

• Instituțiile, în cazul cărora ponderea celor care au încredere în ele depășește ponderea celor care nu au încredere în ele, este doar **biserica** (29% au foarte multă încredere și 41,3% au o oarecare încredere). Liderii acestui top de încredere au rămas neschimbați, față de situația din studiul precedent astfel cu o pondere a încrederii se mai bucură **primăriile** (corespunzător – 3,9% și 36,7%), **mass-media** (corespunzător – 1,1% și 34,2%), **președintele** (corespunzător – 7,5% și 27%) și **armata** (corespunzător – 1,9% și 30,1%). **Partidele Politice** a înregistrat cel mai scăzut nivel de încredere a populației – 11,6% au menționat că au încredere în acestea, în timp ce 53,2% deloc nu au încredere în acesta și 27,8% nu prea au încredere. O situație similară se observă în cazul **Parlamentului** (80,4% nu au încredere), **Guvern** (75,8% nu au încredere), **Justiție** (75,1% nu au încredere), **CEC** (72,3% nu au încredere), **Curtea Constituțională** (71,8% nu au încredere), **Procuratura Generală** (71,6% nu au încredere),.

• Vorbind de **personalitățile politice** în care populația are **încredere**, se poate observa că 53,6% nu au încredere în niciun politician, alte 11,6% nu au putut răspunde la această întrebare. În rest, 15,6% au încredere în Igor Dodon, 3,3% Andrei Năstase, 3,2% - Maia Sandu, 3,0% - Vladimir Plahotniuc, 2,7% - Ilan Șor, 2,3% - Pavel Filip, 1,3% - Renato Usatîi și în Vladimir Voronin doar 1% au încredere. Fiind rugați să indice câtă încredere au respondenții în anumiți politicieni, poate fi observat că liderul acestui rating este Igor Dodon – 35,2% (5 p.p. mai puțin față de studiul precedent), fiind urmat de către Zinaida Greceanii – 19,9% (6 p.p. mai puțin față de studiul precedent), Pavel Filip – 17,2% (11 p.p. mai puțin față de studiul precedent), Maia Sandu cu un scor pozitiv de 16,2% (11 p.p. mai puțin față de studiul precedent), Vladimir Voronin – 16,1% (3 p.p. mai puțin față de studiul precedent), Andrei Năstase – 14,3% (4 p.p. mai puțin față de studiul precedent), Ilan Șor cu 12,8%, Renato Usatîi – 9%. Cel mai mare scor negativ a fost înregistrat în cazul lui Mihai Ghimpu – 87,9%, Vladimir Plahotniuc – 88,5%, Iurie Leancă – 84,9%, Dorin Chirtoacă - 84,0%.

• Vorbind de **partidele politice**, PSRM a înregistrat cel mai înalt scor pozitiv la capitolul **încredere** – 28,0%, fiind urmat de PAS – 13,5%, PDA – 13,4%, PCRM – 12,8%, PD - 11,9%, PPȘor – 10,3%, PN – cu 7,1%, PLDM – 4,9%, PL – 3,7%, PPE – 3,6%, iar PUN doar 1,4%.

• **Dacă duminica viitoare ar fi organizate alegeri**, 37,5% din populație adultă sunt absolut siguri că s-ar prezenta la vot, încă 22,2% sunt siguri, iar 13,4% probabil s-ar prezenta. Circa 18,3% au indicat că mai curând nu vor veni la urnele de vot.

• Astfel, fiind rugați să spună cu **care partid ar vota**, 23% au indicat PSRM, (-3 pp față de studiul precedent), 7,6% – PD, 7,4% - PAS (-5 p.p., față de studiul precedent), 5,0% - PDA, 3,0% - PP ȘOR, 1,7% - PCRM, 1,2% - Partidul Nostru, PL a acumulat 0,8%, iar pentru alte partide ar vota 0,4%. Se declară indeciși 49,4% dintre respondenți.

• Ratingul partidelor cu care **la sigur nu ar vota** este condus de către Partidul Liberal – 32,5%, urmat de Partidul Democrat – 29,2%, Partidul Acțiune și Solidaritate – 20,9%, Partidul Popular European – 20,5%, PP SOR – 18,1%, PUN – 17,8%, PDA – 17,0%, PLDM - 16,8%, Partidul Nostru - 16,5%, Partidul Comuniștilor - 16,5%, Partidul Socialiștilor – 14,2%, 39% nu au putut răspunde la această întrebare.

- După părerea majorității, Republica Moldova nu este guvernată de **voinea poporului** (83,7%).

- Majoritatea sunt de părerea că **alegerile** în Republica Moldova **nu sunt libere și corecte** (76,3%).

• **Ridicarea nivelului de trai** (77,4%), **dezvoltarea economiei** (63,4%) și **lupta împotriva corupției** (50,7%) sunt 3 cele mai importante probleme ce necesită o rezolvare urgentă. Urmează întărirea ordinii în țară (36,3%).

• Cu privire la **activitatea Guvernului condus de către Pavel Filip** 2,3% consideră că activitatea acestuia este mult mai bună decât a celor anterioare, încă 25,8% au menționat că este mai bună, însă 14,8% au apreciat că fiind una mai rea și 2,4% - mult mai rea. Patru din zece respondenți (42%) nu au putut atribui vreun calificativ acesteia și au oferit un răspuns neutru, iar în jur de 13% din respondenți nu au putut răspunde la această întrebare.

- Cu privire la **activitatea Președintelui Igor Dodon** doar 1/5 din respondenți (18,2%) consideră că Președintele îi reprezintă interesele în mare sau foarte mare măsură, 25,4% din respondenți consideră că Președintele îi reprezintă interesele în mică măsură, iar 41,9% susțin că deloc.
- Cu privire la **activitatea Parlamentului** doar 7,3% din respondenți consideră că Parlamentul îi reprezintă interesele în mare sau foarte mare măsură, 24,1% din respondenți consideră că Parlamentul îi reprezintă interesele în mică măsură, iar 54,1% susțin că deloc.

Relații externe

- **Relațiile actuale ale Republicii Moldova cu Uniunea Europeană** au fost apreciate cel mai pozitiv – 54,2% le-au apreciat ca fiind bune și 3,2% - foarte bune. **Relațiile cu România**, de asemenea, sunt percepute în lumina pozitivă – 53,7% le-au apreciat ca bune și 3,4% - ca foarte bune. Relațiile cu SUA, Ucraina și Federația Rusă de asemenea au fost apreciate preponderent pozitiv de respondenți.
- Dacă duminica viitoare ar avea loc referendumul cu privire la **aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană**, 42,9% ar vota pro și 23,8% - contra. 45,5% sunt de părerea că RM va avea mai multe avantaje/ doar avantaje în cazul aderării la UE, iar 24,1% respondenți deopotrivă susțin că RM va avea doar dezavantaje sau mai multe dezavantaje.
- Dacă s-ar cere votul cu privire la **aderarea Republicii Moldova la Uniunea Euroasiatică** (Rusia-Belarus-Kazahstan), 36,5% au exprimat intenții de vot pro, iar 29,5% ar vota contra aderării. Alții 20% nu au putut să se decidă. Circa 2/5 din respondenți 40,4% au menționat că RM va avea mai multe avantaje/ doar avantaje, dacă va deveni membru al Uniunii **Euroasiatică** (Rusia-Belarus-Kazahstan), iar 32,2% din respondenți dimpotrivă susțin că RM va avea doar dezavantaje sau mai multe dezavantaje, dacă va deveni membru al Uniunii **Euroasiatică** (Rusia-Belarus-Kazahstan).
- Fiind puși în fața **alegerii între aderarea la Uniunea Europeană și Uniunea Euroasiatică**, prima a fost aleasă de către 37,8%, iar a doua – de către 29,5%. Alții 26,2% nu au oferit un răspuns.
- Atât pentru **Uniunea Europeană**, cât și pentru **Uniunea Euroasiatică**, respondenții au același nivel de respect, simpatie și încredere circa jumătate din respondenți, iar frică, antipatie și supărare în ambele uniuni au doar circa 1 din 10 respondenți.
- Aproximativ jumătate dintre respondenți susțin că au o atitudine pozitivă față de fostul regim comunist care a fost în Moldova până în anii 1990. Și tot atâtia respondenți regretă faptul că URSS s-a destrămat, iar acesta are un aspect negativ asupra dezvoltării Republicii Moldova.
- Dacă duminica viitoare ar avea loc referendumul cu privire la **faptul că RM să redevină parte a URSS**, 40,1% ar vota pro și 27,1% - contra, iar 24,3% nu au putut oferi un răspuns concret.
- Fiind rugați să indice **nivelul de încredere în personalitățile politice din străinătate**, respondenții au manifestat cea mai mare încredere față de Vladimir Putin – 53,8%, urmat de Angela Merkel – 27,8%, Klaus Iohannis – 23,7%, și Donald Trump –14,6%.